Hukuk Bölümü 2011/38 E. , 2011/151 K.

- DAVACININ HISSEDAR OLDUĞU KADASTRAL PARSEL ÜZERINDE BULUNAN BINA VE EKLENTILERININ, YAPININ KAÇAK OLDUĞU VE IMAR YOLUNDA KALMASI NEDENIYLE YIKTIRILMASINDAN DOLAYI UĞRANILAN ZARARIN TAZMINI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN İDARİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESININ GEREKTIĞI HK.

- İMAR KANUNU (3194) Madde 18
- KAMULAŞTIRMA KANUNU (2942) Madde 14
- UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 27
- UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 10
- UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 13
- İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU (2577) Madde 2
- İMAR VE GECEKONDU MEVZUATINA AYKIRI YAPILARA UYGULANACAK BAZI İŞLEMLER VE 6785 SAYILI İMAR KANUNUNUN BİR MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN(MÜLGA) (2981) Madde 14
- MADEN KANUNUNDA VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN (5177) Madde 19

"İçtihat Metni"

Davacı : F.T.

Vekili : Av. G. Ç.E.

Davalı : Altındağ Belediye Başkanlığı

Vekili : Av. A..A

O L A Y : Ankara İli, Alemdağ Mahallesi, 3455 ada, 28 sayılı parsel de bulunan binanın imar yolu üzerinde kaldığı, 23.2.2005 gün ve 120 sayılı Belediye Encümeni kararı ile yıktırılmasına karar verildiği ve davalı idare tarafından boşalttırıldıktan sonra kamulaştırmasız el atma yoluyla yıkılması nedeni ile, fazlaya ilişkin talep ve dava hakkı saklı kalmak kaydı ile Ankara 16. Asliye Hukuk Mahkemesinin E:2009/22 sayılı dosyası ile dava açmıştır. Ankara 16. As.H. Mahkemesi, 2009/280 E ve 23.7.2009 T.li kararında; "Kamulaştırma Kanunun 26.5.2004 T. ve 5177 sayılı kanunla değiştirilen 19. maddesi gereğince davacının gecekondunun levazım bedelini talep etme hakkı vardır. Bilirkişi raporuna göre gecekondunun levazım bedeli, 60.304,66TL olup; davacıya, davalı tarafından enkaz bedeli olarak verilen 25.000 TL sının, dava tarihindeki güncelleşmiş değeri olan, 32.421,65T mahsup edildiğinde; davacının davalıdan, 60.304,66TL -32.421,65TL= 27.883,01 TL talep etme hakkı bulunmaktadır. Ancak taleple bağlı kalınarak 10.000 TL tahsiline karar verilmesi gerekir" demiştir. Bu karar, Yargıtay 5. H.D.sinin 22.3.2010 T. ve 2009/18134E, 2010/4614K. sayılı kararı ile onanmıştır. Söz konusu davada, fazlaya ait talep ve dava hakları saklı tutulduğundan; müvekkilinin kamulaştırmaksızın el atma ile, idare tarafından evi yıkılmış olduğundan, iş bu dava ile, 17.883 TL sı daha talep edilmek üzere ilk dava tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle yine adli yargı yerinde dava açılmıştır.

Davalı idare vekili cevap dilekçelerinde görev itirazında bulunmuştur.

ANKARA 3. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 21.10.2010 gün ve E:2010/176 sayı ile, davalı vekilinin görev itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı Belediye Başkanlığı vekilince süresinde verilen dilekçe ile, idari yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe ve dava dosyası Danıştay Başsavcılığına gönderilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; Davacıya ait Alemdağ Mahallesi, 3455 ada, 28 sayılı parselde bulunan binanın imar yolu üzerinde kaldığı, 23.2.2005 gün ve 120 sayılı belediye encümeni kararı ile imar yolu üzerinde bulunan evlerin yıktırılmasına karar verildiği, 2981 sayılı Yasaya göre tapu tahsis belgesi verilen gecekondu niteliğindeki binanın 25.000 lira enkaz bedeli ödendikten sonra yıkıldığı, davacının 16.1.2009 gününde kamulaştırmasız el koyma nedeniyle Ankara Onaltıncı Asliye Hukuk Mahkemesinde tazminat davası açtığı, anılan mahkemece 23.7.2009 gün ve K:2009/280 sayılı kararla taleple bağlı kalınarak 10.000 liranın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan alınıp davacıya verilmesine, fazlaya ilişkin hakkın saklı tutulmasına karar verildiği; bu kararın, Yargıtay tarafından onandığı; karar düzeltme isteminin de, reddedilerek kesinleştiği; davacının fazlaya ilişkin hakkı olan 17.883 liranın, ilk dava tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faizi ile birlikte tazmini istemiyle bakılan davayı açtığının anlaşıldığı, davacı tarafından, binasının yıktırılmasından dolayı yapı bedelinin tazmini istemiyle açılan dava, kamulaştırmasız el atma hukuki temeline dayandırılmak istenmiş ise de; davalı belediyece, imar planında yolda kalan ve 2981 sayılı Yasanın 14/a maddesi kapsamında olması nedeniyle hak sahipliği sağlamayan gecekondunun 23.2.2005 gün ve 120 sayılı belediye encümeni kararı ve 775 sayılı Kanunun 18'inci maddesi uyarınca yıkıldığının savunulması karşısında; davanın konusunun, davalı idarece, 2981 sayılı Yasa uyarınca kamu gücü kullanılarak, tek yanlı irade ile yapılan uygulama işlemleri sonucunda davacıya ait bina için bir bedel ödenip ödenmeyeceğinden kaynaklandığının ve sonuçta, kaçak yapının bir idari işlem olan imar planına dayanılarak yıktırılmasından doğan zararın tazminine ilişkin bulunduğu; dolayısıyla, uyuşmazlığın, 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2'nci maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendinde idari dava türleri arasında sayılan, "idari eylem ve işlemlerden dolayı hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamına girdiğinin kabulü gerektiği, öte yandan; ilk dava, Ankara Onaltıncı Asliye Hukuk Mahkemesinde görülüp karara bağlanmış; bu dava da kararı kesinleşen ilk davanın devamı niteliğinde ise de; ilk davanın uyuşmazlığın çözümünde görevli olmayan yargı yerinde karara bağlanması, idari yargının görevine giren bu davanın da görevsiz mahkemede bakılması sonucunu yaratmasının, hukuken olanaklı olmadığı, bu bakımdan; imar uygulaması sonucunda uğranılan zararın tazminine ilişkin bulunan dava konusu uyuşmazlığın, imar mevzuatı hükümleri çerçevesinde idari yargı yerinde çözümlenmesi, kamu düzeniyle ilgili görev ayrımına ilişkin kurallara uygun bulunduğu bu nedenle, 2247 Sayılı Yasanın 10'uncu maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

Başkanlığımızca, 2247 sayılı Yasanının 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; Ankara İli, Altındağ İlçesi, Alemdağ Mahallesi 3455 ada 28 sayılı parselde bulunan

binasının davalı idare tarafından kamulaştırmasız el atılmak suretiyle yıktırılması nedeniyle yapı bedelinin ilk dava tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte tazmini istemiyle Ankara 3. Asliye Hukuk Mahkemesinde açtığı davada davalı idare tarafından görev itirazında bulunulması üzerine olumlu görev uyuşmazlığının çıkarıldığı, Anayasa'nın 125/son madde ve fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü bulunduğu kurala bağlandığı 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi gereğince idari eylem ve işlemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılan tam yargı davaları idari dava türleri arasında sayıldığı, dava dosyasının incelenmesi sonucunda; Altındağ Belediye Encümeninin 23.2.2005 gün ve 120 sayılı kararı ile imar yolu üzerinde bulunan evlerin yıkılmasına karar verildiği ve 2981 sayılı Yasa gereğince tapu tahsis belgesi verilen Alemdağ MahaIlesi 3455 ada 28 sayılı parselde bulunan davacıya ait gecekondu niteliğindeki binanın da imar yolu üzerinde kaldığı, söz konusu binanın enkaz bedeli olarak 25.000 TL ödendikten sonra yıkılması sonucunda davacı tarafından Ankara 16. Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan tazminat davası sonucunda anılan Mahkemece 10.000 TL'nin davalıdan alınıp davacıya verilmesine ve fazlaya ilişkin hakların saklı tutulmasına hükmedildiği, temyiz incelemesi sonucunda Yargıtay tarafından onanan söz konusu kararın kesinleştiği ve daha sonra davacının fazlaya ilişkin hakkı olan 17.883 TL'nin ilk dava tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faizi ile birlikte ödenmesine hükmedilmesi istemiyle davanın açıldığının anlaşıldığı, dava konusu uyuşmazlıkta, idarenin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu kapsamında bir işleminin bulunmaması karşısında, davanın anılan Kanun'un 14. maddesinde işaret edilen bedel artırma davası niteliğinde olduğunun kabulüne olanak bulunmadığı uyuşmazlık konusu işlemin, imar planı ve buna dayalı imar uygulaması sonucunda uğranılan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı Kanunun 2/1-b maddesinde yer alan idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan zarar görenler tarafından açılan tam yargı davaları kapsamında idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğinin düşünüldüğü, bu nedenle, Danıştay Başsavcılığının 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesi gereğince yapmış olduğu başvurunun kabulü ile Ankara 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2010/176 esas sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerektiği yönünde düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, Sıddık YILDIZ, Ayper GÖKTUNA, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 4.7.2011 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, belediyece anılan Yasa'nın 10. maddesinde öngörülen yönteme uygun şekilde ve 12. maddede belirlenen süre içinde başvurulması üzerine Danıştay Başsavcısı tarafından uyuşmazlık çıkarıldığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra
GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, Ankara İli, Alemdağ Mahallesi, 3455 ada, 28 sayılı parsel de bulunan binanın imar yolu üzerinde kaldığı, 23.2.2005 gün ve 120 sayılı Belediye Encümeni kararı ile yıktırılmasına karar verildiği ve davalı idare tarafından boşalttırıldıktan sonra kamulaştırmasız el atma yoluyla yıkılması nedeni ile, fazlaya ilişkin talep ve dava hakkı saklı kalmak kaydı ile Ankara 16. Asliye Hukuk Mahkemesinin E:2009/22 sayılı dosyası ile dava açmıştır. Ankara 16. As.H. Mahkemesi, 2009/280 E ve 23.7.2009 T.li kararında; "Kamulaştırma Kanunun 26.5.2004 T. ve 5177 sayılı kanunla değiştirilen 19. maddesi gereğince davacının gecekondunun levazım bedelini talep etme hakkı vardır. Bilirkişi raporuna göre gecekondunun levazım bedeli, 60.304,66TL olup; davacıya, davalı tarafından enkaz bedeli olarak verilen 25.000 TL sının, dava tarihindeki güncelleşmiş değeri olan, 32.421,65T mahsup edildiğinde; davacının davalıdan, 60.304,66TL -32.421,65TL= 27.883,01 TL talep etme hakkı bulunmaktadır. Ancak taleple bağlı kalınarak 10.000 TL tahsiline karar verilmesi gerekir" demiştir. Bu karar, Yargıtay 5. H.D.sinin 22.3.2010 T. ve 2009/18134E, 2010/4614K. sayılı kararı ile onanmıştır. Söz konusu davada, fazlaya ait talep ve dava hakları saklı tutulduğundan; müvekkilinin kamulaştırmaksızın el atma ile, idare tarafından evi yıkılmış olduğundan, iş bu dava ile, 17.883 TL sı daha talep edilmek üzere ilk dava tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle yine adli yargı yerinde açılmıştır.

Davalı idare, davacının dava konusu binanın kaçak ve ruhsatsız olduğunu, belediyelerince davacıya ait binanın yıkılması işleminin tamamen İmar uygulaması sonucu İmar Yolunda kalan binanın tasfiyesinden ibaret bulunduğunu; Belediyelerince Kamulaştırma Kanununa göre hiçbir işlem yapılmadığını; davacıya yolda ve okul alanında kalan ve yasal olmayan gecekondusuna karşılık 25.000 TL ödendiğini ve gecekondunun yıkıldığını, dava konusu uyuşmazlığın tamamen imar planının uygulanmasından, başka bir ifade ile, kesinleşen imar planındaki imar yollarının açılması eyleminden kaynaklandığını, herhangi bir bedel ödenmesinin mümkün bulunmadığını iddia etmiştir.

Olayda, davacıya ait Alemdağ Mahallesi, 3455 ada, 28 sayılı parselde bulunan binanın imar yolu üzerinde kaldığı, 23.2.2005 gün ve 120 sayılı belediye encümeni kararı ile imar yolu üzerinde bulunan evlerin yıktırılmasına karar verildiği, 2981 sayılı Yasaya göre tapu tahsis belgesi verilen gecekondu niteliğindeki binanın 25.000 lira enkaz bedeli ödendikten sonra yıkıldığı, davacının 16.1.2009 gününde kamulaştırmasız el koyma nedeniyle Ankara Onaltıncı Asliye Hukuk Mahkemesinde tazminat davası açtığı, anılan mahkemece 23.7.2009 gün ve K:2009/280 sayılı kararla taleple bağlı kalınarak 10.000 liranın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan alınıp davacıya verilmesine, fazlaya ilişkin hakkın saklı tutulmasına karar verildiği; bu kararın, Yargıtay tarafından onandığı; karar düzeltme isteminin de, reddedilerek kesinleştiği; davacının fazlaya ilişkin hakkı olan 17.883 liranın, ilk dava tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faizi ile birlikte tazmini istemiyle bakılan davayı açtığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, idarenin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu kapsamında bir işleminin bulunmadığı, davanın anılan Yasanın 14. maddesinde işaret edilen bedel arttırma davası niteliğinde olmadığı, görülmekte olan davanın önceki davadan farklı talebi içerdiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim dava dilekçesi incelendiğinde, davacının davasını idarenin uygulamasından doğan zararın giderilmesi istemiyle açtığı görülmektedir.

Belirtilen duruma göre, imar planı ve buna dayalı imar uygulaması sonucunda uğranılan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b. maddesinde yer alan " İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, Danıştay Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile davalı Belediye Başkanlığı vekilinin görev itirazının, Asliye Hukuk Mahkemesince reddine ilişkin kararın kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Danıştay Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile davalı Belediye Başkanlığı vekilinin GÖREV İTİRAZININ REDDİNE İLİŞKİN Ankara 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 21.10.2010 gün ve E:2010/176 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA, 4.7.2011 gününde Üyeler Mahmut BİLGEN ve Ramazan TUNÇ'un KARŞIOYLARI ve OYÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

KARŞI OY

3194 sayılı İmar Kanunun 18/10. maddesi uyarınca "Bu maddede belirtilen kamu hizmetlerine ayrılan yerlere rastlayan yapılar, belediye veya valilikçe kamulaştırılmadıkça yıktırılamaz."

16.5.1956 gün ve 1956/1-6 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme kararı uyarınca istimlak işlemlerine girişilmeksizin idare tarafından taşınmazına el atılan kişinin ilgili kamu tüzel kişiliği aleyhine el atmanın önlenmesi veya el atılan taşınmazın mülkiyetinin kamu tüzel kişiliğine devri karşılığında tazminat davası açabilir. Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin istikrarlı kararlarında da, bu tür davaların kamulaştırmasız el atma davası olarak adli yargı yerinde görülmesi gerektiği kabul edilmiştir (Y5HD. 1.5.2006, E.2006/2677, K.2006/5324)

Görev konusu her zaman gözetilebilir ise de;

Somut olayda, davacının adli yargı yerinde evvelce açtığı davaya, davalı idarenin karşı çıkmamış olması gözetilerek, bu davada idarenin görev konusunu ileri sürmesinin TMK'nun 2. maddesi uyarınca korunamayacağı ve davacının çelişkili hareketinin davranış yasağı kapsamı içinde değerlendirilmesi gerektiğinden, uyuşmazlığın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği görüşündeyiz. Bu bakımdan, değerli çoğunluğun aksi yöndeki görüşüne katılamıyoruz. 4.7.2011

Üye

Ramazan TUNÇ

Üye

Mahmut BİLGEN